

Llei qualificada del règim electoral i del referèndum del 3 de setembre de 1993 amb les modificacions aprovades el 26 de novembre de 1999 i el 15 de desembre del 2000 (text refós sense valor legal).

Títol I. Disposicions generals

Capítol primer. El dret de sufragi

Article 1

1. El sufragi és universal, lliure, igual, directe i secret.
2. El dret de sufragi correspon a tots els andorrans, majors d'edat, amb ple ús dels seus drets civils i polítics i no sotmesos a cap causa d'incapacitat prevista per la llei.

Capítol segon. Les llistes electorals

Article 2

Podran exercitar el dret a votar en les eleccions els andorrans que, gaudint del dret de sufragi segons la legislació vigent, figurin nominalment inscrits en la llista electoral de la Parròquia del seu domicili o del seu origen, en la data en què la referida llista quedarà completada.

Article 3

1. Les llistes electorals són permanents. La seva elaboració correspon als Comuns, que les actualitzaran i publicaran semestralment.
2. Les eleccions i referèndums s'efectuen segons l'última llista publicada, amb les modificacions previstes per la llei.

Article 4

Els registres electorals contindran, junt amb el nom i cognoms de l'elector, la seva edat, lloc de naixement i domicili, així com el col·legi electoral i la mesa on li correspondria votar, si n'hi hagués més d'una a la Parròquia.

Article 5

1. Les dades electorals formen un registre que es conservarà als arxius del Comú.
2. Els Comuns organitzaran per mitjans informàtics una còpia del registre electoral que, als efectes previstos en aquesta llei, estarà a disposició del Consell General i del Govern, si la sol·liciten.

3. Les candidatures a les eleccions del Consell General o a les comunals tenen dret a obtenir gratuïtament una còpia de les llistes electorals de la circumscripció corresponent, en la qual només figurarà el nom, cognoms i l'adreça dels electors.

Article 6 (modificat per llei del 26/11/99)

1. Els comuns inscriuran en la llista electoral de cada parròquia els andorrans que estiguin donats d'alta en el seu cens de població i que compleixin els requisits a què es refereix l'article primer.

El Govern, cada vegada que resolgui favorablement un expedient de nacionalitat amb ple ús dels drets civils i polítics ho notificarà als comuns.

Cada comú donarà d'alta d'ofici al cens electoral de la seva parròquia la persona que hagi instat l'expedient, d'acord amb el que disposa l'apartat anterior.

2. Els andorrans que figurin inscrits en el cens de població i en la llista electoral d'una Parròquia, i que hi causin baixa com a residents per haver fixat llur residència a l'estranger, continuaran inscrits en la llista electoral d'aquella Parròquia, a menys que l'interessat exerciti l'opció prevista en l'article 7.

3. Els andorrans residents a l'estranger que no estiguin inscrits en la llista electoral de cap Parròquia, podran sol·licitar la seva inscripció a la Parròquia d'origen, d'acord amb les disposicions de l'article 7.

Article 7 (modificat per llei del 26/11/99)

1. Tot elector inscrit en les llistes electorals de la seva parròquia de residència pot optar per canviar-se a les de la seva parròquia d'origen. S'entendrà per parròquia d'origen la de residència dels pares en el moment de néixer o ésser adoptat l'elector o, quan faci el cas, la de residència de la darrera generació d'ascendents andorrans de l'elector, o la de residència en el moment d'adquirir o recuperar la nacionalitat andorrana amb plenitud de drets civils i polítics.

2. Els andorrans que hagin adquirit aquesta nacionalitat per matrimoni podran exercir el mateix dret d'opció per la Parròquia d'origen del seu cònjuge en el mateix moment que aquest o bé, posteriorment.

Article 8 (modificat per llei del 15/12/2000)

1. Tots els Comuns publicaran al seu tauler d'edictes la llista provisional d'electors els dies

30 de març i 30 de setembre de cada any. Cada Comú confeccionarà la llista segons els antecedents i les dades que tingui al seu abast i corregirà els errors i omissions que hi observi, bo i procurant que sigui el més completa possible.

2. Els Comuns hi inscriuran d'ofici totes les persones que hagin obtingut el dret a votar a la Parròquia des de l'anterior publicació de les llistes electorals i n'eliminaran el nom de les que l'hagin perdut.

3. Els Comuns incorporaran a la llista, d'ofici, i en un annex diferenciat, totes les persones que, sense necessitat de fer cap expedient, podrien exercir el dret a votar si fossin majors d'edat i arribessin a aquesta majoria d'edat al llarg dels propers sis mesos, indicant-ne la data a partir de la qual es podria fer efectiu el dret a votar.

4. Els comuns han de publicar les llistes definitives del cens electoral als 3 dies naturals des de la convocatòria d'eleccions o referèndum.

Article 9

1. L'opció prevista en l'article 7 podrà exercitar-se sol·licitant el canvi en les llistes durant els primers tres mesos després de cada publicació de les llistes electorals. L'interessat demanarà al Comú de la seva Parròquia d'origen que l'inscrigui en les seves llistes i aportarà a aquest efecte la documentació que acrediti el seu dret.

2. Un cop inscrit a la Parròquia d'origen, no podrà demanar una altra vegada el canvi per tornar a la de residència, encara que en fos una altra, fins passades dues consultes electorals com a mínim i, així, successivament.

3. Cada any, i no més tard dels dies 15 de març i 15 de setembre, els Comuns s'adreçaran mútuament la llista dels electors que hagin demanat i obtingut l'exercici de l'opció contemplada en aquest article, a fi que siguin donats de baixa, només a efectes electorals, en llur Parròquia de residència.

Article 10

1. La persona que es consideri amb dret a votar i no sigui inscrita en la llista provisional d'electors, podrà demanar la seva inscripció al Comú dins el termini de 15 dies naturals, havent de formular aquesta petició per escrit i aportarà la documentació que cregui oportuna.

2. Tot elector podrà impugnar, sol o juntament amb d'altres, el dret a figurar en la llista electoral de la persona o persones que, al seu entendre,

no tinguin dret al vot, o no en tinguin a la Parròquia on figurin inscrits. A aquest efecte, haurà de formular la corresponent impugnació al Comú, en el mateix termini del paràgraf anterior.

Article 11

Els Comuns examinaran les peticions rebudes i s'hi pronunciaran dins el termini de 8 dies naturals, i inclouran o exclouran de la llista electoral els noms corresponents; tot seguit, en publicaran una relació complementària al tauler d'edictes i decretaran les demandes acceptades i també les desestimades, amb la motivació que correspongui segons el seu criteri.

Aquestes llistes tindran el caràcter de definitives, sota reserva d'allò que s'estipula en els articles següents.

Article 12

1. Contra les decisions dels Comuns, incloent o excloent alguna persona de la llista electoral, els interessats podran interposar recurs davant els Tribunals dins els 8 dies naturals següents a la publicació de les llistes definitives.

2. Si el recurs es fonamenta en la lesió d'un dret fonamental es regularà pel procediment urgent i preferent previst en la Constitució.

Article 13

Els Comuns, immediatament a la recepció d'una sentència ferma reconeixent o denegant el dret a votar a alguna persona, modificarà en conseqüència les llistes electorals definitives, produint-se els efectes oportuns en ordre a la realització de la votació.

Article 14 (modificat per Llei del 15/12/2000)

La resolució de qualsevol expedient sobre adquisició de la nacionalitat andorrana, no donarà dret als interessats a fer-se inscriure en la llista electoral fins a la següent revisió.

Capítol tercer. Les candidatures

Article 15

Són elegibles tots els andorrans, majors d'edat, en el ple ús dels seus drets civils i polítics, inscrits en les llistes electorals i que no estiguin sotmesos a cap causa d'inelegibilitat.

Article 16

1. Són inelegibles amb caràcter general:
a) els Magistrats del Tribunal Constitucional.

b) els membres del Consell Superior de la Justícia.

c) els Batlles i Magistrats i els membres del Ministeri Fiscal en actiu.

2. Les causes d'inelegibilitat de l'apartat anterior ho són també d'incompatibilitat.

3. Així mateix, els Consellers Generals i els membres del Govern són inelegibles en les eleccions comunals i els membres del Comú són inelegibles en les eleccions al Consell General si prèviament no han dimitit del seu càrrec.

4. Són també inelegibles els condemnats per sentència ferma a pena privativa de llibertat, durant el temps de la seva durada.

Article 17

1. L'exercici de la funció pública per part de funcionaris en actiu o de persones contractades és incompatible amb l'exercici de qualsevol càrrec electiu de l'Administració a la qual es trobin adscrits.

2. Reglamentàriament es preveurà un sistema d'excedències al qual hauran d'acollir-se forçosament aquells funcionaris que accedeixin a un càrrec d'elecció pública que tingui remuneració en concepte de salari.

Article 18

Ningú podrà ésser a la vegada candidat en dues o més candidatures en la mateixa elecció. Tampoc es podrà ésser candidat simultàniament al Consell General i al Comú en el cas que l'elecció es realitzés en el mateix dia.

Article 19

1. Els candidats hauran de signar la seva acceptació per formar part d'una candidatura. Sense el compliment d'aquest requisit la candidatura no serà vàlida.

2. Serà nul·la qualsevol candidatura en la qual figurin més candidats que càrrecs a proveir, i les incompletes.

Article 20

1. Cap candidatura serà vàlida si no és presentada pel 0,5% del cens electoral parroquial o nacional, segons la circumscripció i, en qualsevol cas, per no menys de deu presentadors.

2. Cada presentador només podrà firmar una sola candidatura. Per a la verificació i recompte de les signatures, s'eliminaran aquelles que poguessin estar repetides.

Article 21

A l'efecte del càlcul previst en l'article 20.1, convocades eleccions al Consell General o convocat referèndum, els Comuns notificaran immediatament al Govern el nombre d'electors inscrits en les respectives llistes electorals.

Article 22

1. La presentació de les candidatures es farà per escrit, bo i completant un imprès que facilitarà el Govern, i personalment per dos, com a mínim, dels signants de la candidatura, els quals certificaran, per declaració jurada o per promesa, que totes les firmes dels presentadors són verídiques, sota la seva responsabilitat. Les firmes il·legibles hauran de reproduir-se, a sota de cada una, amb caràcters de lletra llegibles.

2. La presentació s'efectua davant del Comú per a les candidatures en circumscripció parroquial i davant del Govern per aquelles de circumscripció nacional, dins el termini de set dies naturals a comptar de la convocatòria de les eleccions. Els respectius secretaris n'acusaran la recepció amb el vist-i-plau del Cap de Govern o del Cònsol, segons el cas.

Article 23

Els dos primers signants de la candidatura assumiran la representació legal d'aquesta a tots els efectes.

Article 24

1. La verificació, proclamació i publicació de les candidatures s'efectua pel Comú per a aquelles d'àmbit parroquial i pel Govern per a les d'àmbit nacional, per tot el dia següent a l'acabament del termini de presentació.

2. Si en l'acte de verificació s'observés l'existència d'errors subsanables en la composició o presentació d'alguna o d'algunes de les candidatures, es comunicaria als seus representants legals per a la seva rectificació en el termini de dos dies.

Article 25

Els grups d'electors que donin suport a alguna opció en el referèndum tenen la mateixa consideració legal que les candidatures i estan sotmesos als mateixos requisits de presentació de signatures que aquelles.

Article 26 (modificat per Llei del 15/12/2000)

1. Contra la denegació o proclamació d'alguna de les candidatures, els candidats i els representants legals de les mateixes poden presentar, en el termini de vint-i-quatre hores, recurs davant la Junta Electoral.

2. La Junta Electoral reclamarà immediatament els antecedents al comú que correspongui o al Govern, que els remetrà dins de les vint-i-quatre hores següents, prèvia citació dels representants de les altres candidatures, els quals disposaran d'unes altres vint-i-quatre hores per efectuar al·legacions davant la Junta.

3. Contra l'acord de la Junta Electoral, que haurà de dictar-se dins de les vint-i-quatre hores següents al termini de la presentació de les al·legacions, hi cap recurs davant la Sala administrativa del Tribunal Superior de Justícia regulat en la present Llei.

Article 27

Donat cas que algun candidat perdés el dret a presentar-se per sentència ferma, comunicada al Cap de Govern o als Comuns, segons correspongui, per tot el dia anterior al fixat per a les eleccions, serà reemplaçat en les votacions pel següent candidat en les llistes o pel substituït legal, en cas d'haver-n'hi, sense necessitat de modificació de les paperetes.

Capítol quart. La Junta Electoral i la campanya electoral (modificat tot el capítol per llei del 15/12/2000)

Article 28

En la convocatòria d'eleccions o un cop convocat un referèndum, el Govern fixa la durada del període de campanya electoral, que no podrà ser inferior a deu dies ni superior a quinze.

Article 29

1. La Junta Electoral vetlla pel bon funcionament del procés electoral en general, en tots els referèndums i eleccions del país, ja siguin generals o comunals, garantint la seva objectivitat i la igualtat d'oportunitats de totes les candidatures o alternatives. El Consell General haurà de facilitar-li els mitjans necessaris per al desenvolupament de les seves funcions, inclosos els locals en què hagi de reunir-se, l'assistència d'experts o tècnics i les dietes i gratificacions dels seus vocals.

2. La Junta Electoral es compon de sis vocals. Tres d'ells seran batlles de la Batllia d'Andorra, designats per sorteig pel Consell Superior de la Justícia. Els tres vocals restants seran juristes o experts, designats per la Sindicatura a proposta conjunta dels grups parlamentaris i consellers generals no adscrits. També es designaran, en cada cas i de la mateixa forma, els respectius vocals suplents, que seran uns altres tres batlles i uns altres tres juristes o experts designats pels consellers generals.

3. Els vocals titulars i suplents de la Junta Electoral seran escollits:

a) els designats pels consellers generals, dins els noranta dies següents a la primera sessió de cada legislatura, havent de ser comunicada acte seguit per la Sindicatura la designació al Consell Superior de la Justícia.

b) els designats pel Consell Superior de la Justícia, en la primera sessió que es desenvolupi després de rebre la comunicació de la Sindicatura a què es refereix la lletra anterior.

4. La Sindicatura haurà de nomenar els vocals dels consellers generals quan no hagin estat designats en el termini de l'apartat anterior, i ho farà, després d'oïts els grups parlamentaris i consellers generals no adscrits, en atenció a llur respectiva representació.

5. Totes les designacions seran comunicades al secretari general del Consell General, que convocarà els vocals per a la presa de possessió i constitució de la Junta Electoral dins del mes següent.

6. Les designacions mantindran tots els seus efectes al llarg de la legislatura i fins que no n'hi hagi de noves. El mateix dia de cada convocatòria d'eleccions generals o comunals o consulta en referèndum, el secretari general del Consell General convocarà els vocals designats perquè entri en funcionament la Junta Electoral, en relació amb el respectiu procés electoral, dintre dels cinc dies següents.

7. El Consell Superior de la Justícia designa el president i vicepresident de la Junta Electoral d'entre els batlles nomenats per aquella institució com a vocals de la Junta. Qui presideixi té vot de qualitat en cas d'empat. La Junta quedarà vàlidament constituïda amb l'assistència almenys de quatre vocals, havent de ser dos d'ells batlles. És convocada per qui la presideixi, per pròpia iniciativa o a petició de dos vocals, en la forma que exigeixi la urgència de la convocatòria.

8. El secretari de la Junta Electoral és el secretari general del Consell General, que participa amb veu i sense vot en les

deliberacions. Li correspon, en particular, vetllar per la immediata entrada en funcions de la Junta un cop convocat cadascun dels processos electorals.

Article 30

1. Correspon a la Junta Electoral:

- a) Formular als poders públics o als mitjans de comunicació, ja sia a instància d'una part interessada o d'ofici, totes les observacions que cregui necessàries sobre el desenvolupament del procés electoral.
- b) Resoldre qualsevol queixa o consulta interposada per persona interessada sobre el desenvolupament del procés electoral i que estigui relacionada amb les competències concretes de la Junta Electoral.
- c) Dictar, quan ho cregui necessari, disposicions de caràcter general.
- d) Traslladar al Ministeri Fiscal les conductes que puguin ser constitutives de delictes.
- e) Imposar, després de l'informe oportú, les sancions a què es refereix l'article 53 d'aquesta Llei.
- f) Qualsevol altra competència que se li atribueixi per llei.

2. Estan legitimats per formular les consultes, queixes o recursos a la Junta Electoral que es regulen en la present Llei els poders públics, candidatures o els seus candidats o apoderats, administradors electorals, titulars o directors dels mitjans de comunicació i electors que en cada cas posseeixin un interès legitimador suficient, que serà apreciat amb caràcter prioritari per la pròpia Junta.

3. La Junta Electoral adoptarà els seus acords, en forma de recomanació, resolució o disposició de caràcter general, els quals es publicaran al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*. Els acords seran motivats en la mesura necessària. Les resolucions i disposicions seran de compliment obligatori per tots els poders públics i ciutadans i esdevindran immediatament executives, podent adoptar la Junta totes les mesures provisionals que siguin necessàries en cas d'urgència.

4. Tots els dies i hores són hàbils per a les actuacions de la Junta Electoral, que comunicarà i notificarà els seus acords pel mitjà que cregui més convenient, inclòs el telefònic. Les consultes, queixes o recursos dels interessats hauran de formular-se per escrit en paper comú, sense ser necessària l'actuació d'un advocat per poder actuar. La Junta podrà refusar motivadament l'admissió de les que siguin extemporànies, notòriament infundades o

poc raonades o vinguin formulades per qui no posseeixi manifestament d'interès.

5. Pel que fa a altres aspectes de funcionament de la Junta Electoral, aquesta es regirà per les disposicions de caràcter general que ella mateixa acordi, que seran publicades en el *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* i regiran mentre no siguin modificades per la mateixa o per juntes posteriors.

6. Contra les disposicions i resolucions de la Junta Electoral es pot interposar recurs davant de la Sala administrativa del Tribunal Superior de Justícia, en el termini de les vint-i-quatre hores següents a la notificació de la resolució de la Junta Electoral.

El mateix dia de la interposició del recurs, la Sala donarà trasllat a les parts intervinents en el procediment i al Ministeri Fiscal, perquè en el termini de vint-i-quatre hores formulin les al·legacions que estimin pertinents.

El Tribunal Superior resoldrà en el termini de quaranta-vuit hores, entenent-se complerts a tots els efectes els requisits de la Constitució.

Article 31

1. Els cartells de propaganda electoral seran col·locats en els espais públics que amb aquest ús exclusiu siguin reservats pels comuns. Fora d'aquests espais, la via pública no podrà ser utilitzada per fixar cartells, banderoles, adhesius o objectes similars.

2. Els comuns fixaran la relació dels espais reservats per a cartells de propaganda en general i destinaran un espai igual a cada candidatura vàlidament proclamada.

3. Els comuns posaran a disposició de les candidatures, amb criteris d'igualtat, els centres públics per poder realitzar reunions electorals.

4. Els interessats que discrepin de les decisions dels comuns sobre les matèries regulades en aquest article podran interposar recurs, dintre de les quaranta-vuit hores següents a la notificació o publicació de la decisió, davant la Junta Electoral, que el resoldrà en el termini de dos dies, previ informe del comú, si el realitzés.

Article 32

1. El Govern habilitarà els mitjans personals, materials i econòmics necessaris per al correcte desenvolupament de la campanya electoral i de les eleccions, sense perjudici de les competències legals dels comuns.

2. El Govern, amb antelació suficient, farà arribar a tots els electors al seu domicili censal, un sobre que contindrà les professions de fe de les diverses candidatures. Totes tindran un

mateix tractament en la documentació inclosa i en la seva presentació.

3. La Junta Electoral resoldrà en el termini de dos dies els recursos que els interessats puguin interposar en el termini de quaranta-vuit hores contra les decisions del Govern i dels comuns en les matèries regulades en aquest article, previ informe d'aquells, si el realitzessin.

Article 33

1. En els mitjans de comunicació públics, les diverses candidatures disposaran d'un espai gratuït de la mateixa durada per exposar els seus programes i demanar el vot. En qualsevol cas, el temps atorgat en les eleccions generals a les candidatures parroquials no serà superior a un terç del temps atorgat a les candidatures nacionals. En les eleccions comunals, cada candidatura disposarà d'un temps d'igual durada.

2. Els directors dels mitjans de comunicació públics fixaran la durada dels espais de ràdio i televisió públiques que corresponen a les diverses candidatures. També podran oferir l'emissió de debats o entrevistes amb les diverses candidatures. En tot cas, les decisions que adoptin els directors dels mitjans de comunicació públics en les matèries a què es refereix el present apartat hauran de ser íntegrament comunicades als representants de les candidatures.

3. La Junta Electoral podrà dictar, si ho creu necessari, les disposicions de caràcter general precises perquè els espais gratuïts i el desenvolupament de debats o entrevistes electorals en els mitjans de comunicació de titularitat pública, així com la publicació en ells d'enquestes electorals pagades amb fons públics, respectin el pluralisme electoral i la neutralitat informativa.

4. Des de la convocatòria electoral fins la finalització de les votacions, la Junta Electoral resoldrà els recursos o queixes que qualsevol candidat o candidatura puguin interposar contra les decisions i actuacions dels mitjans de comunicació de titularitat pública que puguin tenir incidència en el procés electoral, basats en la violació de les normes del present article, del respecte al pluralisme polític i social o de la neutralitat informativa dels mitjans. El recurs haurà d'interposar-se dins de les quaranta-vuit hores següents a la notificació de la decisió o al coneixement de l'actuació i serà resolt dins dels dos dies següents, previ informe del mitjà afectat, si el realitzés. En casos d'urgència, la

Junta adoptarà provisionalment les mesures que siguin necessàries.

5. Si ho creu necessari i quan aprecii notòria temeritat en els recursos, la Junta Electoral procedirà a advertir el recurrent i, en cas de reincidència, podrà imposar-li una multa d'entre 300 euros i 3.000 euros.

6. Queda prohibida la inserció o la difusió en qualsevol mitjà de comunicació d'anuncis i publicitat pagats amb fons públics per a finalitats institucionals, des de la convocatòria electoral fins la finalització de les votacions.

7. Qualsevol enquesta electoral que sigui finançada pels poders públics i que s'efectuï en el mateix període electoral serà comunicada, immediatament després de la seva finalització, a la Junta Electoral, que, dins de les vint-i-quatre hores següents, la facilitarà als representants de les candidatures i, en el seu cas, dels grups parlamentaris i consellers generals no adscrits, representats al Consell General, si es tracta d'eleccions generals, o dels partits o llistes representades als comuns, en el supòsit d'eleccions comunals.

8. Els mitjans de comunicació privats podran contractar publicitat electoral amb les candidatures a condició de no discriminar-ne cap ni rebutjar-ne, llevat que la publicitat atempti contra les disposicions d'aquesta Llei o els principis constitucionals. La publicitat electoral contractada amb els mitjans de comunicació privats s'emetrà amb indicació expressa del seu caràcter com a tal. La Junta Electoral haurà de resoldre els recursos que li puguin ser formulats pels interessats que considerin vulnerades les disposicions del present apartat.

Capítol cinquè. De les condicions del vot

Article 34

El vot s'efectua personalment o per dipòsit judicial.

Article 35 (apartat 1 modificat per Llei del 15/12/2000)

1. La votació per dipòsit judicial serà vàlida si s'ha lliurat amb el sobre i les paperetes oficials davant del Batlle entre el quart dia posterior a la proclamació de les candidatures i el dia anterior a la celebració de les votacions.

2. El dipòsit davant del Batlle s'haurà de fer pel propi elector que faci ús d'aquest dret, sense poder-ho delegar en cap altra persona.

3. L'elector recollirà les paperetes a la corresponent Casa Comuna. Els sobres, de les característiques expressades en l'art. 39.2, seran custodiats pels Batlles a qui el Govern els n'haurà fet arribar en nombre suficient. Finalitzada l'elecció, els sobres restants seran retornats al Govern.

4. Els Batlles faran arribar els vots que els hagin estat lliurats als Presidents de les corresponents meses electorals. Aquests vots seran introduïts a l'urna a l'iniciar-se la jornada electoral, anotant-se el nom de l'elector als efectes de l'art. 42.2.

Article 36

1. Les eleccions s'efectuen a cada Parròquia a la Casa Comuna. Això no obstant, si la dispersió geogràfica o el nombre d'habitants ho aconsellen, els Comuns podran organitzar més d'un col·legi electoral.

2. En cada col·legi electoral els Comuns poden organitzar una o més meses electorals, en les quals es distribuïran els electors per ordre alfabètic per facilitar la votació.

3. Donat cas que en una Parròquia hi hagués més d'un col·legi electoral o més d'una mesa, el Comú, al publicar les llistes electorals o per altres procediments, farà públic on li correspon votar a cada elector.

Article 37

1. Totes les votacions es faran en diumenge.

2. El col·legi electoral s'obrirà per a la votació a les nou del matí i es tancarà a les set de la tarda, podent votar totes les persones que en aquesta hora estiguessin dins la sala.

3. Totes les persones amb dret a votar podran absentar-se del seu lloc de treball durant dues hores per tal de poder fer efectiu el seu vot. Aquesta absència serà remunerada i obligatòria per a qui ho sol·liciti, i no podrà comportar cap conseqüència laboral.

Article 38 (apartat 1 modificat per llei de 15/12/2000)

1. A cada col·legi electoral es constituïran les meses corresponents, formades com a mínim per dos membres del comú i pels interventors. Les meses seran presidides pels membres del comú per ordre protocol·lari. Les persones que figurin inscrites en les candidatures no poden formar part de les meses electorals. Tanmateix, en el supòsit que la totalitat dels membres del comú siguin candidats, la Junta Electoral

procedirà per sorteig a la designació dels dos membres del comú que han de formar part de la mesa, exclosos els cònsols major i menor i els dos caps de llista de cada candidatura.

2. Cadascun dels grups d'electors que hagi presentat una candidatura podrà designar, d'entre ells, dos interventors i dos suplents. La designació serà comunicada al President de la mesa pels representants legals de la candidatura abans de l'obertura del col·legi.

Article 39

1. Totes les paperetes electorals hauran d'ésser de la mateixa forma, mida, color i gramatge de paper en tots els col·legis electorals. Aquestes característiques seran fixades pel Govern.

2. El Govern també prepararà uns sobres, iguals per a tot el Principat, opacs, marcats amb segells o altres senyals que facin impossible o molt difícil la seva substitució, dels quals en repartirà a cada Comú la quantitat suficient en relació amb el nombre d'electors inscrits en les llistes electorals. Els sobres restants seran retornats al Govern, el qual en farà un inventari a la seva recepció.

3. A l'efecte del paràgraf anterior, els Comuns comunicaran al Govern el nombre d'inscrits en les llistes electorals definitives.

Article 40

A partir del segon dia posterior a la proclamació definitiva de les candidatures, les paperetes electorals estaran a disposició dels electors, a cada Casa Comuna, en les hores habituals de despatx al públic, fins el dia de les eleccions.

Article 41

Al local on tindran lloc les votacions hi haurà una o més cabines aïlladores, degudament il·luminades, amb una taula o escriptori damunt de la qual hi haurà un nombre suficient de paperetes de cada candidatura proclamada, i d'altres en blanc.

Article 42

1. Quan entri a votar, l'elector, prèviament identificat, rebrà del President de la mesa un o més sobres, segons l'elecció; es retirarà obligatòriament a una de les cabines aïlladores i, allí, completament sol i sense ésser vist per ningú, hi ficarà la papereta o les paperetes del seu grat. Després, amb l'autorització del President de la mesa, els introduirà a l'urna o a les urnes que correspongui.

2. Un membre de la mesa portarà un recompte del nombre d'electors que exercitin el seu dret a votar i n'annotarà el nom i els cognoms.

Article 43

1. Quan hagin votat tots els electors que ho desitgin, d'acord amb l'article 37.2, la mesa procedirà a practicar l'escrutini corresponent.

2. Acabada la votació i obertes les urnes, es comptarà el nombre de sobres. Si no hi hagués coincidència amb el nombre de votants, el President de la mesa ho farà constar en la documentació oficial.

Article 44

1. Els vots vàlids seran els resultants dels vots emesos, deduint-ne els vots blancs i nuls.

2. Seran considerats vots nuls i sense cap efecte els sobres electorals que continguin paperetes esmenades, incompletes o amb més o menys noms que els dels càrrecs a proveir i, en general, tots els que contravinguin el sentit de la votació.

3. Si un sobre contingués més d'una papereta idèntica, seria considerada com un sol vot vàlid. Si les paperetes no fossin idèntiques, el vot seria nul.

4. No podran declarar-se nuls els vots per altres motius que no siguin els prescrits per la llei electoral. Els vots blancs hauran de fer-se constar en les actes de forma diferenciada a la dels vots nuls.

5. Els vots vàlids i els vots nuls que siguin impugnats per algun membre de la mesa o algun interventor s'adjuntaran a la documentació, fent-ne constar el seu nombre.

Article 45

Serà obligatori conservar les paperetes electorals no impugnades a la Casa Comuna fins que hagin transcorregut quinze dies des que l'elecció hagi quedat ferma.

Article 46

1. Els resultats de l'escrutini es faran constar en una acta que signaran tots els membres de la mesa electoral i immediatament es remetrà una còpia certificada de l'acta al Govern.

2. En la certificació es farà constar el nombre d'electors amb dret a votar, el nombre de votants, el nombre de vots nuls, blancs i els obtinguts per cada candidatura o per cada resposta en cas de referèndum.

3. Si hi haguessin vots impugnats o no coincidís el nombre de vots emesos amb el de votants, es faria constar en documentació adjunta, així com qualsevol altra incidència digna de menció a judici de la majoria dels membres de la mesa.

Article 47

En les eleccions al Consell General o en els referèndums el Govern, a la vista de les actes dels col·legis electorals, farà el recompte general i establirà l'acta nacional, i el Cap de Govern en proclamarà els resultats.

Article 48

Contra la proclamació dels resultats electorals, cap un recurs davant els Tribunals, que es substanciarà pel procediment urgent i preferent a què es refereix la Constitució si es fonamentés en la lesió d'un dret fonamental.

Capítol sisè. Infraaccions penals

Article 49

1. Són delictes electorals els tipificats en el Codi Penal i els que s'expressen en aquesta llei. Els delictes electorals poden comportar la pèrdua del dret a votar, com a pena accessòria i pel mateix període de la principal.

2. Els delictes electorals comesos per càrrecs públics o per funcionaris poden comportar també la inhabilitació per a l'exercici de la funció pública en les mateixes condicions del paràgraf precedent.

Article 50

Els qui de manera fraudulenta s'inscriguin o es facin inscriure en les llistes electorals i els administradors públics que, també de manera fraudulenta, les alterin seran castigats amb penes de presó de fins a tres anys.

Article 51

Els qui per regals o promesa en diners o en espècies o per l'anunci de favors o amenaces per a l'obtenció o pèrdua de treballs públics o privats busquin influir en el vot d'algun elector, seran castigats amb penes de presó de fins a tres anys.

Article 52

Els qui atemptin contra el secret del vot seran castigats amb pena de presó de fins a un any.

Article 53

La infracció culpable de les normes de la present llei que no estigui configurada com a delictes pot ésser castigada amb multa de fins a 500.000 PTA.

Capítol setè. El recurs contenciós (suprimit per llei 15/12/200)

Article 54 (suprimit per llei de 15/12/200)

Article 55 (suprimit per llei de 15/12/200)

Títol II. De les eleccions generals

Capítol primer. Convocatòria d'eleccions

Article 56

1. El mandat dels Consellers acaba quatre anys després de la seva elecció o el dia de la dissolució del Consell General, prevista per la Constitució.

2. El decret de dissolució fixarà la data de les eleccions, a realitzar entre els trenta i els quaranta dies següents.

3. El decret de dissolució fixa la durada de la campanya electoral, en els termes de l'article 28 de la present llei.

Article 57

El Consell General es compon de vint-i-vuit Consellers Generals, la meitat dels quals són elegits a raó d'un nombre igual per cadascuna de les set Parròquies i l'altra meitat s'elegeix en circumscripció nacional.

Article 58

En les candidatures de les circumscripcions parroquials han de figurar necessàriament dos candidats, acompanyats de tres suplents.

Article 59

Les candidatures de la circumscripció nacional estaran compostes per una llista ordenada de 14 candidats i 3 suplents que determina els Consellers Generals elegits en funció dels resultats electorals i l'ordre correlatiu de substitució en cas de vacant.

Article 60

Una mateixa persona, sigui candidat o suplent, no pot figurar simultàniament en una llista de la circumscripció parroquial i en una de la circumscripció nacional.

Article 61

1. Les eleccions de Consellers Generals en les circumscripcions parroquials i en la circumscripció nacional, hauran de realitzar-se en el mateix dia i en la mateixa seu electoral.

2. A aquest efecte, s'habilitaran dues urnes en cada mesa electoral. La primera urna, de color blanc, estarà reservada a l'elecció de les candidatures parroquials i els sobres i paperetes seran de color blanc. La segona urna, de color blau, es destinarà a l'elecció de les candidatures nacionals i els sobres i paperetes seran de color blau.

Article 62

1. El mateix dia de la votació, les meses electorals faran una certificació dels resultats de les candidatures en llur respectiu col·legi electoral. Aquestes certificacions seran trameses immediatament al Govern, que efectuarà el recompte final de la circumscripció nacional i determinarà tots els candidats elegits.

2. El Govern aixecarà una acta nacional i el Cap de Govern proclamarà el nom de tots els candidats elegits, sigui quin sigui l'origen de la seva elecció.

Article 63

1. A més de les causes d'incompatibilitat previstes en els articles 16 i 17, el càrrec de Conseller General és incompatible:

- a) amb el de Cap de Govern o Ministre.
- b) amb el de membre del Comú.
- c) amb el de Secretari del Comú.
- d) amb qualsevol activitat que suposi estar en nòmina del Consell General, del Govern o d'Ents públics o parapúblics, no havent-ne obtingut l'excedència.
- e) amb l'exercici de qualsevol delegació per part del Govern que superi el període de sis mesos.

Capítol segon. Sistema electoral

Article 64

Els electors hauran de votar les candidatures de les circumscripcions parroquials completes sense alterar-les, altrament la seva papereta o vot serà nul·la.

Article 65

Les candidatures de la circumscripció nacional seran votades en la seva totalitat, essent vots nuls aquells que, d'alguna forma, indiquin

alteracions o preferències en l'ordre de les llistes.

Article 66

1. Seran proclamats Consellers Generals, elegits en les circumscripcions parroquials, els candidats de la candidatura més votada.

2. Si en la votació es produís un empat entre dos o més candidatures, el diumenge següent se celebrarà una nova votació entre aquestes candidatures.

3. Si en la nova votació es produís un altre empat, tan bon punt hagi acabat l'escrutini s'efectuarà un sorteig que consistirà en posar una papereta amb el nom de cada candidatura dintre l'urna, i quedarà elegida la candidatura el nom de la qual surti primer de l'urna.

L'extracció de la papereta l'efectuarà el president de la mesa electoral amb total imparcialitat.

Article 67

1. Per a la determinació dels Consellers Generals en la circumscripció nacional, s'utilitzarà el sistema proporcional denominat de "resta més elevada".

2. A aquest efecte, a cada candidatura li correspondran tants escons com resulti de dividir el seu nombre de vots pel quocient electoral. Si efectuada aquesta operació no s'haguessin cobert els catorze càrrecs de Conseller, els escons restants s'adjudicarien a aquella o aquelles candidatures que ja tinguessin representació i que tinguessin la resta o restes més elevades, en funció del nombre de vacants existents. Si es produís empat en l'adjudicació de restes, es resoluria en favor de la candidatura amb més nombre de vots absoluts. Si també en nombre de vots absoluts es produís un empat, es resoluria per sorteig.

3. El quocient electoral es determina dividint el nombre total de vots vàlids per catorze.

4. La resta és aquella que resulta matemàticament de dividir el nombre total de vots de cadascuna de les candidatures pel quocient electoral. Són els vots sobrats de cada candidatura que no han arribat a la xifra expressada pel quocient electoral. Exemple:

candidatura A = 3000 vots : 596 = 5 escons + 20 resta = 5 escons.

candidatura B = 2550 vots : 596 = 4 escons + 166 resta = 4 escons.

candidatura C = 1975 vots : 596 = 3 escons + 187 resta = 3 escons.

candidatura D = 825 vots : 596 = 1 escons + 229 resta = 2 escons.

8350 : 14 = 596 (quocient electoral)

Títol III. De les eleccions comunals

Article 68

1. El mandat dels membres del Comú té una durada de quatre anys.

2. El Cap de Govern fixarà, per mitjà de Decret, la data de les eleccions, a celebrar durant la primera quinzena del mes de desembre de l'any electoral.

3. El mateix Decret fixarà la durada de la campanya electoral, en els termes de l'article 28 de la present Llei.

Article 69

1. Els Consells del Comú estaran compostos per entre deu i setze Consellers, sempre en nombre parell.

2. Els Consells del Comú, elegits conforme a aquesta llei, podran modificar el nombre de Consellers dins els marges expressats en el paràgraf primer, sempre que aquesta modificació sigui aprovada per 2/3 parts dels seus membres. Perquè aquest acord tingui efecte per a les eleccions següents, s'haurà d'adoptar amb un any d'antelació a la celebració d'aquestes.

Article 70

Les candidatures, que seran presentades per un 0,5% del cens parroquial i, en qualsevol cas, per no menys de deu presentadors, estaran compostes per una llista ordenada de tants candidats com Consellers s'elegeixin en la Parròquia i dos suplents. Els electors votaran les llistes en la seva totalitat, sense poder-ne alterar l'ordre ni indicar les seves preferències per un o altre candidat.

Article 71

1. Efectuada l'elecció, correspondrà directament a la candidatura més votada en cada Parròquia la meitat dels Consellers, sigui quina sigui la diferència amb vots amb la resta de candidatures. L'altra meitat de Consellers es distribuirà proporcionalment entre totes les candidatures, inclosa la més votada, per aplicació del sistema descrit en l'art. 67,

adequant-lo al nombre de Consellers a repartir proporcionalment.

2. En cas d'empat entre dues o més candidatures, correspondria a cadascuna d'elles una part igual de la meitat directa assignada a la llista més votada i, si no fos possible una distribució exacta, l'escó o escons sobrants serien acumulats al nombre de Consellers a repartir proporcionalment.

Article 72

El mateix dia de la votació, les meses electorals lliuraran una certificació dels resultats de les circumscripcions respectives al Govern.

Aquest, verificarà les certificacions, aixecarà l'acta de resultats i el Cap de Govern proclamarà el nom de tots els candidats que han resultat elegits.

Article 73

1. Els Cònsols Major i Menor seran elegits d'entre i pels Consellers del Comú. No podran exercir més de dos mandats consecutius complets.

2. Els Cònsols Major o Menor cessaran en el seu càrrec si els és presentada una moció de censura, amb un Conseller del Comú com a candidat alternatiu i aquesta obtingués el vot favorable de la majoria absoluta dels membres de dret del Consell del Comú.

3. Si la moció de censura no reeixís, el Conseller del Comú presentat com a candidat alternatiu no podria ésser presentat de nou en tot el que restés de mandat.

4. El Cònsol Major o el Cònsol Menor podran presentar de forma irrevocable la dimissió del seu càrrec, passant a ésser membres del Consell del Comú. La seva substitució s'efectuarà per mitjà del mateix sistema amb què van ser elegits, i haurà de tenir lloc durant els quinze dies següents a la presentació de la seva dimissió.

5. Qualsevol Conseller del Comú podrà presentar davant el Cònsol Major o el Cònsol Menor la seva renúncia irrevocable al càrrec, la qual tindrà efecte a partir dels quinze dies d'haver-la presentada.

El substituirà en el càrrec el candidat següent al darrer escollit de la seva llista electoral.

Article 74

A més de les causes d'incompatibilitat previstes en els articles 16, 17 i 63, el càrrec de membre

del Comú és incompatible amb el càrrec de Cap de Govern o Ministre.

Article 75

Endemés de les incompatibilitats previstes en l'article anterior, els càrrecs de Cònsol Major i Menor són incompatibles amb qualsevol activitat que suposi estar en nòmina del Consell General, del Govern, d'Ents públics o parapúblics o d'Organismes o Administracions dependents d'algun Estat estranger, no havent-ne obtingut l'excedència.

Títol IV. Dels referèndums

Capítol primer. El referèndum de reforma constitucional

Article 76

1. Aprovat un projecte de modificació de la Constitució pel Consell General, segons el que es preveu en ella, el Síndic General el lliurarà als Coprínceps perquè, de manera simultània i conjunta, convoquin referèndum.

2. La data de realització del referèndum serà fixada pel Consell General i, en cap cas, serà abans que hagin transcorregut trenta dies des de la comunicació als Coprínceps.

Article 77

El Govern prepararà i lliurarà als Comuns i als Batlles les paperetes de vot i els sobres oficials. En les paperetes hi figurarà impresa la pregunta, tal com hagi estat plantejada pel Consell General i també les dues alternatives de resposta, en unes paperetes "SI" i en altres "NO". Hi haurà també paperetes blanques.

Article 78

Fet el recompte pel Govern, segons el que es preveu en l'art. 47 de la present llei, establirà l'acta nacional del resultat del referèndum. La modificació de la Constitució quedarà aprovada si el nombre de vots afirmatius emesos pel poble andorrà supera el nombre de vots negatius. El Cap de Govern proclamarà el resultat del referèndum immediatament.

Article 79

Una vegada aprovat el projecte de reforma de la Constitució pel poble andorrà en referèndum, el Síndic General el lliurarà als Coprínceps per a la

seva ratificació. Acompanyarà el text de la reforma una còpia certificada de l'acta nacional acreditativa del resultat.

Capítol segon. El referèndum consultiu

Article 80

Aprovada la realització d'un referèndum sobre una qüestió d'ordre polític, segons el que es preveu en la Constitució, el Cap de Govern es dirigirà als Coprínceps perquè el convoquin.

Article 81

La data i la pregunta del referèndum seran fixades pel Govern amb l'acord del Consell General.

Article 82

La proclamació dels resultats es farà de manera que quedi simultàniament clara i manifesta la voluntat expressada pels votants de totes i cadascuna de les Parròquies i la del conjunt del poble andorrà.

Disposició transitòria primera (sense eficàcia, veure llei del 3/9/93)

Disposició transitòria segona (sense eficàcia, veure llei del 3/9/93)

Disposició transitòria tercera (sense eficàcia, veure llei del 3/9/93)

Disposició transitòria quarta (sense eficàcia, veure llei del 3/9/93)

Disposició transitòria cinquena (sense eficàcia, veure llei del 3/9/93)

Disposició transitòria sisena (sense eficàcia, veure llei del 3/9/93)

Disposició transitòria (lleis del 15/12/2000)

Excepcionalment, per al nomenament de la Junta Electoral per a les eleccions generals a celebrar el 2001, s'adoptaran les següents mesures:

a) En el termini màxim de quatre dies hàbils a partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei ha de quedar constituïda la Junta Electoral.

b) Per a la designació dels tres vocals de la Junta Electoral a proposta conjunta dels grups parlamentaris i consellers generals no adscrits,

serà d'aplicació el que disposa l'article cinquè, capítol quart, article 29.4 d'aquesta llei.

c) Pel que fa a la designació dels tres vocals designats pel Consell Superior de la Justícia, la Sindicatura, el mateix dia de l'entrada en vigor de la present llei, comunicarà al Consell Superior de la Justícia, que en el termini de dos dies, ha de nomenar els batlles que formaran la Junta Electoral.

Totes les designacions han de ser comunicades al secretari general del Consell General, que en el termini d'un dia convocarà els vocals per a la presa de possessió i constitució de la Junta Electoral.

Disposició derogatòria (lleis del 15/12/2000)

Amb l'entrada en vigor d'aquesta llei, queda derogada la llei electoral del 13 de juliol i 2 d'octubre de 1987, la llei de modificació de l'article 12 de la llei electoral del 24 d'octubre de 1989 i qualsevol altra norma de rang igual o inferior que la contradigui o que hi sigui incompatible.

Disposició final

Aquesta llei entrarà en vigor el dia de la seva publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra (la llei del 15/12/2000 entra en vigor l'endemà de la seva publicació al BOPA).